

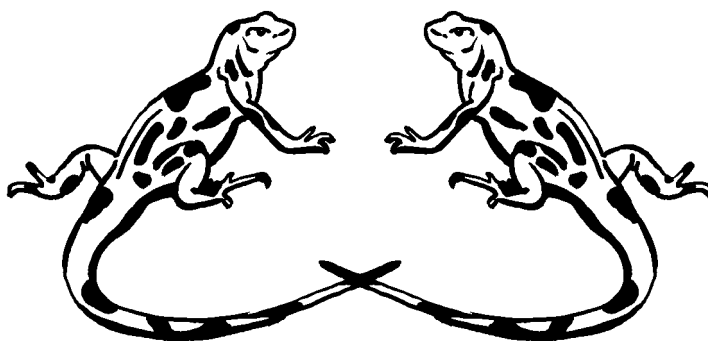
KNIHA ZLÍN

☰ KNIHA ZLIN

KAREL C. GRIG
PETROVY MOZAIKY

PETROVY MOZAIKY

KAREL C. GRIG

KNIHA ZLÍN
2013

Copyright © Karel C. Grig, 2013
Illustrations © Markéta Hlinovská, 2013

ISBN 978-80-7473-074-0
ISBN 978-80-7473-128-0 (PDF)

Dvacet dva stránek strojem přepsaných anonymních diářových záznamů s komentáři a poznámkami, společně s kopií rukopisu z roku 1867, podklady k napsání této knihy, mi zaslal prostřednictvím nakladatelství syn pana V. Ch., bývalého ředitele knihovny jednoho středočeského okresního města. Nalezl je v pozůstalosti svého otce v deskách nadepsaných výrazně „Třetí kaple?!“. Jak se texty dostaly k panu V. Ch. a proč (a zda vůbec) se domníval, že nějak souvisejí s mojí předchozí knihou, jsem se nedozvěděl. Pokud ale souvislost připustíme, přináší následující stránky otázky, na které lze nalézat pozoruhodné odpovědi.

Karel C. Grig

Část první

EVA

Sedm černochoů přešlapovalo na nástupišti smíchovského autobusového nádraží. Čekali na příjezd toho dne prvního autobusu linky Praha–Městečko a v úsvitu srpnového rána se trásli zimou. Měli kabáty a beranice, vzájemně se poplácávali, kývali se a poskakovali na poplivaném asfaltu. Učili se v internátní škole za Městečkem česky a teď se vraceli z nočního tahu. Na nástupišti s nimi stáli jen dva další lidé. Autobus přijel, otevřenými dveřmi dýchlo ven teplo a černoši se nahrnuli dovnitř. Kupovali si jízdenky a každý si sedl sám k oknu. Cestou mlčeli a dívali se ven.

Když v Městečku vystoupili, svítalo; černoši vešli do obchodu, který právě otevřel. Vzali si sedm košíků a obcházel regály. Ospalé prodavačky je mlčky a zamračeně pozorovaly. Jeden z nich vzal do ruky skleničku s česnekovou pastou, odšrouboval víčko, dloubl dovnitř prstem a lízl si. Otřásl se, zašklebil a řekl: „Nedobry.“

Ostatní po něm brali česnekové pasty, ochutnávali, vyvalovali bělma a říkali: „Nedobry.“

Vedoucí prodejny se vzpamatovala, běžela k nim a křičela: „To přece nemůžete dělat, slyšíte? Teď si to musíte koupit, slyšíte? Koupit si to teď musíte! Slyšíte? Rozumíte?“

Černoši vraceli skleničky do regálů, vedoucí jim je cpala zpátky do košíků. Černoši je s nechápavým výrazem znovu vraceli.

„Musíte si to koupit! Musíte, rozumíte?!“ křičela zoufale vedoucí.

„Nedobry,“ mávl rukou největší černocho, pak všichni opustili košíky a odešli z prodejny.

„Eště dostanem ejc, vidělas, jak maj hnusně růžový dlaně?“

„A jazyky,“ říkaly si prodavačky, když dávaly stranou načaté skleničky.

„Ale jak to zdůvodníme?“ volala vedoucí.

Černoši přecházeli ztichlé náměstí. Z postranní uličky vyvrávoval muž s kontrabasem. Rozestoupili se a udělali mu místo. Když je mýjel, otáčeli se za ním. Kráčeli ulicemi a u jednoho z domků, za zavřenými přízemními okny, uslyšeli vytí psa. Znělo jako zpěv beze slov. Sedm černých obličejů se přitisklo na okenní sklo a zvuk ustal. Semkli se do hloučku a vyrazili tiše dál. Vyšli z ulic Městčka. Jeden z nich začal pomalu tleskat, ostatní se přidávali s opakovaným melodickým nápěvem. Vešli do úvozu. Zdálo se, že by bylo vidět sedm černých hlav a z ranního blues zaznívaly do Městčka jen tlumené útržky.

Čtvrtek 20. srpna 04:25

Slizké teplé bahno mi povolovalo pod nohama, které se propadaly stále hlouběji. Když jsem chtěl jednu nohu vytáhnout, druhá se zanořila o to víc, až jsem cítil bláto mezi stehny. Pak jsem se zpocený probudil. Bylo ticho, byla tma. Z ulice dopadalo na stěny ložnice žlutavé světlo špinavých lamp veřejného osvětlení a tvarovalo místnost stínovými pruhy. Žena ležela vedle mě a spala. Jindy vstávám až hodinu po ní, ale dnes měla dovolenou a chystala se jet s dětmi na zbytek prázdnin k rodičům. Nechtěl jsem ji vzbudit. Ležel jsem a zapnutý mozek mi přehrával, co všechno budu muset v novém dnu udělat. Vše se míhalo a vracelo. Bylo mi úzko. Tiše jsem se zvedl a posadil se na kraji postele.

„Co blázníš?“ mžourala na mě žena. Vlasy jí spadly přes oči, jak se opřela o loket.

„To nic,“ zvedl jsem se a šel se probrat do koupelny. Rozsvítil jsem, zavřel dveře, sedl si na vanu a civěl na sebe do zrcadla. Rozcuchaný, opuchlý a nemožný. Žena zaklepala. Otevřel jsem, pustil vodu a cákal si ji nad umyvadlem do obličeje.

„Co se děje?“

„Co by se dělo?“

„Že vstáváš.“

„Chci se ještě na něco podívat.“

„Aha. Tak už tě to zase bere, co?“

„Nic mě nebere.“

„Tak podívej, já už toho mám s tebou dost. Dost, rozumíš?! Nemluvíš, nevnímáš, chodíš jak ve snu. Na rodinu kašleš. Ani děti už s tebou nemluví, protože vědí, že jim neodpovíš. Sliboval jsi, co uděláš s bytem. Na nic jsi ani nesáh. Co chceš? Votrávit mi každý ráno, každej den a celý život? Kdybys aspoň vydělal nějaký peníze, ale od rána do večera jsi pryč, vrátíš se vyřízenej a máš míň než já. To musíš dřepět na tý pitomý radnici? Ukaž mi jinýho architekta, kterej se utlouká na stavebním úřadě. Nebaví tě to, tak něco podnikni, dej se s někým dohromady, zaříd' si svůj ateliér, nebo něco prodávej...“

„Ježišmarjá, nic mě nebere, dej mi pokoj.“

„Dej mi pokoj. Dej mi pokoj. To je jediný, co mi umíš říct. Ještě že vypadneme. Aspoň na těch pár dní. Takhle už to nejde. Fakt to nejde. Dej se dohromady, nebo jdu od tebe. Slyšíš?! Nějak si to už zařídím, tohle fakt není možný.“

Huhlala a chodila sem tam temným bytem. Neměl jsem chuť nic říkat, neměl jsem žádnou vůli. Uznával jsem, že stojím za hovno.

Šel jsem do práce. Pomalu, trochu dřív než jindy. Okolo mě hlučela nákladní i osobní auta, vířila prach a páchla spálenou naftou, benzínem a olejem. Zpomalil jsem u stánku s cukrovinkami, kde seděla dívka, zhoupnutá na zadních nohách kovové židle, choulila se do kožešinové vesty a dívala se do koruny akátu, který rostl před jejím stánkem.

„Co byste rád, pane?“ spustila pohled na mě a pomalu žvýkala.

„Žvejkačky... bych chtěl.“

„Nemáme,“ pohasl zájem, slečna se zhoupala a zvedla zrak zpátky do zaprášených akátových větví.

Šel jsem dál. Ranní pachů trochu vyvanula. Zdravil jsem lidi a oni mě, ale příliš jsem je nevnímal. Jak v tom všem najít nějaký smysl? Jak se osvobodit od té směsi nechuti, vzteku, obav a lhostejnosti? Vzpomněl jsem si, jak jsem si v dětství představoval, že celý svět a všechno, co se kolem mě děje, je tu jen kvůli mně. Že je to jen divadlo a není žádná skutečnost na mně nezávislá. Pokud se dost rychle otočím, zastihnu herce nepřipravené. Pak jsem zkoumal, proč je vůbec svět a jaký smysl má život. Nepřišel jsem na to. Když jsem se ptal dospělých, zjistil jsem, že to nevědí. Vymýšleli si blbosti, po pár slovech mě jejich vysvětlování přestalo zajímat. Až jsem jednou objevil v novinách článek. Byl od nějakého lékaře a stálo tam, že život je tragédií již svou podstatou, protože zákonitě končí smrtí. To mi připadalo velmi otevřené a pravdivé. Líbilo se mi to tolik, že jsem to ještě po letech napsal pod kresbičku jedné dívky do památníku. Ta dívka se později stala mojí ženou a tenhle zápis důkazem, že jsem byl již jako chlapec magor a že bylo neštěstím si mě vzít. Já to domýšlel ještě dál, ale s tím už jsem se opravdu nesvěřoval. Práce pro společnost? Pro děti? Pro budoucnost? Všechno je jinak. Vesmír se přece rozpíná...

V tu chvíli jsem se válel vedle chodníku, kotníkem právě nohy se rozlézala bolest a z malíčku na ruce mi kapala krev. Postavil jsem se na levou nohu a odskákal zpátky na chodník. Voda, kterou prodavačky vylévají po vytírání na chodník, utvořila s prachem blátíčko, po kterém jsem sklouzl, když jsem se vyhýbal nějaké tašce na kolečkách. Jak jsem si přitom ještě natrhl malíček, to jsem opravdu netušil. Pro tuto chvíli vesmír přestal být důležitý. Díval jsem se na zablácenou košili a koukal, abych rychle zmizel. Kolemjdoucí si mě prohlíželi, a auta, která pro jistotu zastavila, se opatrně rozjížděla. Řidiči nedůvěřivě sledovali, jestli jim znovu neskočím před kola. Ozývaly se i komentáře. Hned po ránu se prý nemá tolik chlastat.

„Jste to vy, pane inženýre? Nestalo se vám něco?“

„Ne, ne, to nic není, to bude dobrý. Uklouzl jsem...“

„To vás někdo strčil nebo co? No to je hrozný. Vždyť vy krvácíte. Pojdte, to se musí ošetřit, to nemůžete nechat jen tak.“

Doktorka Vláčná z polikliniky mě popadla pod křídlo a táhla mě k sobě do ordinace. Chtěl jsem se jí vyvléknout, ale držela mě pevně. Vešli jsme postranním vchodem pro personál a šli dál chodbou k šatně. Usadila mě tam a odběhla. Malíček jsem měl zabalený v kapesníku. Pak vešel doktor Trubec. Byl tu ředitelem. Od doby, kdy se poliklinika stavěla, nevynechal Trubec jedinou příležitost k hovoru, a námět byl vždycky stejný. Co je v poliklinice nedodělané, co nefunguje, co je špatně vyprojektované a nedomyšlené. Teď začal okamžitě mlít něco o nefungujících ventilátorech u akumulčních kamen a vůbec mu nebylo divné, co tam dělám. Přišla Vláčná, zula mi šikovně botu, stáhla ponožku a kroutila mi kotníkem.

„Distorze. Zlomené to snad nebude. Stáhnú vám to elastákem, a kdyby to pořád bolelo, skočíte si odpoledne na rentgen. Snad už bude fungovat. Máme tu někde elasták?“

Jardo, slyšíš?“ ptala se Trubce. Ten byl zrovna u zatékajících oken, a když ho přerušila, začal na téma nedostatek peněz ve zdravotnictví.

„I na chirurgii je perou a znovu používají.“

„Já tam určitě nějaké mám, dojdou pro něj.“ Vláčná se zvedla, Trubec odcupital za ní. Drmolil něco o nedoléhajících dveřích.

Osaměl jsem. Díval jsem se na svoji bosou nohu. Přestala bolet. Sehnul jsem se pro ponožku. Co mi asi ta Vláčná chce, že se tak stará? Jindy mi sotva odpoví na pozdrav. Že bych v ní oživil zdravotnickou čest? Zase se otevřely dveře.

„Dobrý den.“

„Dobrý den.“

Vešla paní. Možná slečna. Znal jsem ji od vidění. Z lékárny. Koukla po mně, přitom si nechala sklouznout z ramen lehký plášť a stoupla si proti skříni. Vzápětí se otočila a zadívala se na mě.

„No vy teda vypadáte. Co se vám stalo? To vás srazilo auto nebo co?“

Pod pláštěm měla oblečené jen slabé tričko s volnými a širokými rukávy. Pod tričkem neměla oblečeného nic, hlásil reliéf prsou, vrcholící dvěma body. Sukni měla nad kolena. Dost vysoko. Dívala se na mě, přitom tahala ze skříně bílý plášť a současně se vyzula z béžových lodiček.

Chtěl jsem se usmát, ale zkřivil se mi obličej. Musel jsem mít od bláta i tvář, protože jsem v úsměvu cítil pnutí zasychajícího neřádu na lící kosti. Vešla doktorka Vláčná a s ní Trubec. Hovořil o oknech, která nejdou otevřít.

„Co se mu stalo?“ ptala se nová paní, možná slečna.

Vláčná klečela a utahovala mi kotník.

„Já ani nevím, Evo, viděla jsem ho, jak se zvedá ze silnice. Jak se vám to vůbec stalo, pane inženýře?“

Nemůžu jim přece říct, že jsem sebou praštil, když jsem myslel na kraviny a nedával pozor na cestu.

„Ale... no, nějak...“

„Cože?“

Všichni zmlkli. Ve vzduchu zůstala viset poslední Trubcova věta o oknech, která když už jdou otevřít, nejdou pak zase zavřít.

„Nějaké dítě běželo, zdálo se mi, že snad přímo pod auto, tak jsem ho zachytil, a zvrtila se mi noha. Na tom blátíčku, jak v krámech vylévají vodu z vytírání.“

Obě ženy zjihly a Trubec začal o nekvalitní dlažbě, která se nedá pořádně vytrít. Malíček přestal krváčet, na odřeninu jsem dostal náplast. Povolil jsem si tkaničku, vecpal zbytnělou nohu do boty a došel si umýt ruce a obličej.

„Moc vám děkuju, jsem dlužníkem. Na shledanou, paní doktorko.“ Vyšel jsem ven. Sluníčko hrálo. Doktorka Vláčná vyšla dveřmi se mnou.

„Už mockrát jsem si říkala, že vás musím navštívit, ale znáte to, člověk věci pořád odkládá...“

„Co potřebujete, paní doktorko? Jestli vám můžu nějak pomoci, budu jenom rád.“

„Já bych vás neobtěžovala, ale to víte, jediné, co člověka ve všem omlouvá, je zájem jeho vlastních dětí. Dcera se bude vdávat, no nedívejte se tak, mám dceru na vdávání, už jsme staří jak Metuzalém...“

„Ale to snad...“

„Jo, jo, už je to tak. Kolik mi je? Schválně si tipněte.“

A bylo to tu zase. Tohle už mi nadělalo tolik nepříjemností. Posledně jsem jedné padesátnici chtěl zalichotit a nehádal jsem jí víc než třiapadesát. To se pak nedá ani zamluvit. Od té doby jsem si pro takové případy stanovil přesný postup. Svůj odhad jsem snižoval o deset let a vycházelo to. Těhle bude taky tak padesát. Když řeknu, že je jí čtyřicet, bude si myslet, že si z ní dělám srandu.

„No... určitě ne víc než třiačtyřicet.“

A už bych si dal facku. To snad není možné.